

Utvärderingsrapport

INOM RAMEN FÖR SIA-PROJEKTET (SAMVERKAN,
INKLUDERING OCH ANSTÄLLNINGSBARHET I KALMAR LÄN)

KLARA BJÖRKUM OCH ELINOR NILSSON

CAMPUS VÄSTERVIKS FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSMILJÖ

Campus Västervik inkluderar en forskningsmiljö med inriktning mot innovativ välfärd och social hållbarhet på landsbygd. Välfärd och social hållbarhet definieras brett och sammanfattar samtliga aspekter av att bo, leva och verka på landsbygder. Vid forskningsmiljön utförs forskningsprojekt, utvecklingsprojekt och kompetenshöjande aktiviteter och insatser av forskare, koordinators och projektledare. I genomförandet samverkar Campus Västervik med regionala aktörer och nationella lärosäten. Landsbygdens behov styr oss, detta gör att vår verksamhet anpassas och modifieras efter det som gynnar landsbygden.

<https://www.vastervik.se/Campus-Vastervik/var-forskningsmiljo/>

Sammanfattning

Denna utvärderingsrapport sammanfattar resultaten och slutsatserna från SIA-projektet (Samverkan, Inkludering och Anställningsbarhet i Kalmar län), som pågick mellan 2023 och 2025. Projektet, finansierat av Europeiska socialfonden (ESF), syftade till att öka anställningsbarheten och inkluderingen i samhället för personer i utanförskap.

Genom en praktisknära utvärderingsmodell har Campus Västervik följt och analyserat projektets genomförande i relation till dess mål och horisontella principer. Utvärderingen har haft ett lärandefokus och syftat till att stödja utvecklingen av projektets arbetssätt, samverkan och måluppfyllelse på övergripande, regional och lokal nivå. Resultaten visar att projektet har bidragit till att stärka deltagarnas anställningsbarhet och inkludering, samt att skapa bättre samverkansstrukturer och förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant utbildning.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING**FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE
DEFINIERAT.**

INLEDNING **8**

CAMPUS VÄSTERVIKS FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSMILJÖ
.....**FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.**
SIA-PROJEKTET 8

UTVÄRDERINGSUPPDRAG **10**

SYFTE 10

METOD **11**

GENOMFÖRANDE **13**

NOLLPUNKTSMÄTNING 15
UPPFÖLJNING AV NOLLPUNKTSMÄTNING 16
UTVECKLING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG 16
UPPFÖLJNING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG 17
WORKSHOP MED LOKALA PROJEKTLEDARE 17
UPPFÖLJNING AV LOKALA PROJEKTPLANER 17
ENKÄT TILL STRATEGISK LEDNINGSGRUPP 17
KOMPETENSHÖJANDE INSATSER 18
PROCESSTÖD 19
STATISTIKREDOVISNING 19
BEHOVSINVENTERING 19

RESULTAT **21**

NOLLPUNKTSMÄTNING 23

UPPFÖLJNING AV NOLLPUNKTSMÄTNING	24
UTVECKLING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG	26
UPPFÖLJNING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG	27
WORKSHOP MED LOKALA PROJEKTLEDARE	27
UPPFÖLJNING AV LOKALA PROJEKTPLANER	30
ENKÄT TILL STRATEGISK LEDNINGSGRUPP	30
KOMPETENSHÖJANDE INSATSER	33
PROCESSTÖD	33
STATISTIKREDOVISNING	35
BEHOVSINVENTERING	35
DISKUSSION	40
SLUTSATSER	42
BILAGOR	43

Inledning

Mellan år 2023 och 2025 har forsknings- och utvecklingsmiljön vid Campus Västervik haft ett utvärderingsuppdrag kopplat till SIA-projektet. Uppdraget har bestått av olika delar, relaterade till projektets mål och genomförande. Eftersom SIA-projektet går mot slutet av sin projekttid, gör utvärderingsuppdraget detsamma. I denna utvärderingsrapport sammanfattas de processer och aktiviteter som har genomförts under tiden för utvärderingsuppdraget – både genom beskrivningar av genomförandet och genom resultat och slutsatser, kopplade till SIA-projektets mål.

SIA-PROJEKTET

SIA-projektet (Samverkan, Inkludering och Anställningsbarhet i Kalmar län) är ett ESF-finansierat samverkansprojekt med fokus på utanförskapsfrågan¹. Projektet syftar till att stärka förutsättningar för ökad anställningsbarhet och inkludering i samhället.

Projektet drivs av Kommunförbundet Kalmar län i samverkan med 10 av länets kommuner; Emmaboda, Hultsfred, Mönsterås, Mörbylånga, Nybro, Torsås, Vimmerby, Västervik, Oskarshamn, Högsby samt Samordningsförbundet i Kalmar län och Region Kalmar län. Även Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Rädda Barnen region syd och Fryshuset Småland/öarna deltar i SIA. Cheferna för respektive arbetsmarknadsenhet i medverkande kommuner bildar tillsammans med representanter från övriga aktörer i projektet en strategisk ledningsgrupp i SIA. Varje arbetsmarknadsenhet utser en lokal projektledare som leder projektet utifrån lokal nivå.

Projektets målgrupp är personer som befinner sig i ett utanförskap eller riskerar att hamna i ett utanförskap, vilka har identifierats till (1) utrikesfödda, (2) ungdomar som inte har ett funktionellt socialt nätverk och/eller som inte har en progression i sin skolgång, (3) personer som uppbär ekonomiskt bistånd och (4) personer med funktionsnedsättning inom åldersgruppen 16–64 år. Målgruppen innefattar huvudsakligen personer som är långtidsarbetslösa och/eller står utan funktionella nätverk.

SIA-projektet har bedrivits utifrån ett antal mål som är uppdelade på tre olika nivåer: övergripande, regional och lokal nivå. Det övergripande målet har varit att stärka förutsättningarna för ökad anställningsbarhet och inkludering i samhället. På regional

¹ <https://kfk.se/vara-samverkansomraden/etablering/sia-samverkan-inkludering-anstallningsbarhet/>

nivå har projektet syftat till att bibehålla och stärka regionala samverkansstrukturer, vilket inkluderar att bygga en gemensam kompetensbas och upprätta riktade nätverk. Dessutom har projektet haft som mål att utveckla gemensamma mätmetoder för deltagarnas progression, samt att öka graden av självförsörjning, där målsättningen varit att 60 procent av deltagarna skulle gå vidare till anställning eller studier, med en könsfördelning inom spannet 60/40. Vidare var målsättningen att minst hälften av deltagarna skulle omfattats av prövning av mätmetoder för progression. Projektet har också arbetat utifrån målet att främja deltagarnas fysiska och psykiska hälsa samt att alla insatser skulle utformas i enlighet med de horisontella principerna.

På lokal nivå har fokus legat på att stärka samverkansstrukturer, samt att bygga upp förebyggande team där exempelvis arbetsmarknadsenhet (AME), skola, socialtjänst och näringsliv ingår. Det har även handlat om att skapa bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till, eller påbörja och genomföra, relevant utbildning. Aktiviteterna har utformats utifrån målgruppens behov och i linje med de regionala målen, samtidigt som verksamheternas arbete med målgruppen har synliggjorts för kommunala beslutsfattare. Genomgående har projektet haft ett tydligt fokus på de horisontella principerna, med ambitionen att detta arbete ska implementeras och komma till uttryck på regional, lokal och individuell nivå.

Utvärderingsuppdrag

Campus Västerviks utvärderingsuppdrag har bestått av löpande uppföljning kring att projektet bedrivs i linje med både de övergripande och specifika målen samt de horisontella principerna.

Utvärderingsarbetet har inkluderat regelbunden återkoppling till projektledning och strategisk ledningsgrupp genom seminarier och delrapporter. Campus Västervik har också undersökt befintliga lokala samverkansstrukturer och identifierat vilka ytterligare strukturer som behöver utvecklas. Vidare har utvärderingen belyst hur projektets organisation och insatser samspelar med och stärker befintliga resurser hos samverkanspartners, organisationer och parallella projekt. Utvärderingen har även fokuserat på hur väl projektet möter den enskilda deltagarens behov samt hur aktörernas lärande och behov av stöd och utveckling kan tillgodoses.

SYFTE

Syftet med utvärderingen är att följa och analysera SIA-projektets genomförande i relation till dess mål och horisontella principer. Utvärderingen har ett lärandefokus och syftar till att stödja utvecklingen av projektets arbetssätt, samverkan och måluppfyllelse på övergripande, regional och lokal nivå. Den belyser även hur projektet möter deltagarnas behov och hur insatserna samspelar med befintliga resurser och strukturer. Målet är att bidra med kunskap och lärdomar för såväl projektets avslutning som för framtida satsningar.

Metod

I denna utvärdering en praktisknära utvärderingsmodell använts, vilket innebär att kunskap har samlats in och utvecklats tillsammans med de som är direkt involverade i projektet. Denna metod valdes för att säkerställa att utvärderingen skulle vara relevant och användbar för alla inblandade parter. Genom att involvera projektets olika aktörer i processen har vi kunnat få en djupare förståelse för deras perspektiv och behov. Datainsamlingen har skett genom en kombination av kvalitativa och kvantitativa metoder. Fokusgruppsintervjuer, enkäter och workshops har använts för att samla in kvalitativa data, medan kvantitativa data har samlats in genom statistik och uppföljningar. Denna metodkombination har möjliggjort en omfattande och mångsidig analys av projektets genomförande och resultat.

Fokusgruppsintervjuerna har varit en central del av datainsamlingen. Genom att samla deltagare i grupper har vi kunnat skapa en dynamisk diskussion där olika perspektiv och erfarenheter har kunnat lyftas fram. Fokusgrupperna har också möjliggjort en djupare förståelse för deltagarnas upplevelser och behov, vilket har varit värdefullt för att utforma medskick om relevanta och träffsäkra insatser, till projektet. Enkäter har använts för att samla in data från lokala projektledare och strategisk ledningsgrupp. Genom enkäterna har vi kunnat få en bredare bild av hur projektet har upplevts och vilka effekter det har haft. Enkäterna har också möjliggjort en systematisk uppföljning av projektets mål och resultat.

Workshops har använts för att skapa en interaktiv och engagerande miljö där deltagarna har kunnat dela med sig av sina erfarenheter och idéer. Genom workshops har data samlats in på ett sätt som har främjat delaktighet och engagemang från de medverkande. Kvantitativa data har samlats in genom statistik och uppföljningar. Denna data har varit viktig för att kunna mäta projektets framsteg och resultat på ett systematiskt och objektivt sätt. Genom att kombinera kvalitativa och kvantitativa metoder har vi kunnat få en mer heltäckande bild av projektets genomförande och effekter.

En viktig del av utvärderingsmetoden har varit reflektion och återkoppling. Genom regelbundna avstämningar har vi kunnat säkerställa att utvärderingen har varit en kontinuerlig process där lärdomar och insikter har kunnat användas för att förbättra projektets genomförande. Återkoppling har också varit viktig för att säkerställa att utvärderingen har varit relevant och användbar för alla inblandade parter. Varje del av arbetet har letts av en eller flera processledare med särskild kunskap inom det område som utvärderats. De har också ansvarat för att ta fram en plan för hur varje del skulle genomföras, med hänsyn till både målen med uppdraget och de

horisontella principerna. Varje aktivitet eller process i utvärderingen har haft ett eget upplägg, anpassat efter vad som skulle undersökas. Dessa redovisas i respektive avsnitt längre fram i rapporten. Den praktiska utvärderingsmodellen har varit en värdefull metod för att utvärdera SIA-projektet. Genom att involvera deltagarna i utvärderingsprocessen och kombinera kvalitativa och kvantitativa metoder har en djup och omfattande förståelse för projektets genomförande och resultat åstadkommit. Denna metod har också möjliggjort en kontinuerlig reflektion och återkoppling, vilket har varit viktigt för att säkerställa att utvärderingen har varit relevant och användbar för alla inblandade parter.

Genomförande

Utvärderingen har skett löpande under projektiden och har inkluderat flertalet processer och aktiviteter. Följande kapitel inleds med en sammanställande målmatris som beskriver utvärderingens mätmetod, kopplad till respektive mål för SIA-projektet. Därefter följer beskrivningar av upplägg och genomförande av utvärderingens aktiviteter och processer. Vissa aktiviteter har skett vid ett enstaka tillfälle, exempelvis workshop med lokala projektledare. Andra processer har skett löpande under projektiden, så som processtöd.

Här följer en tabell som visar hur målen för SIA-projektet har följts upp i utvärderingen genom olika typer av mätmetoder.

Nivå	Mål	Mätmetod
Övergripande mål	- Stärkta förutsättningar för ökad anställningsbarhet och inkludering i samhället	Nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, kompetenshöjande insatser, processtöd, statistik, lokala projektplaner med uppföljning samt kommundialoger
Regionala mål	- Bibehålla och stärka regionala samverkansstrukturer (gemensam kompetensbas, riktade nätverk)	Processtöd, nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, behovsinventering
	- Ökad grad av självförsörjning: 60 % av deltagarna ska gå till anställning och/eller studier	Uppföljning statistik
	- Jämn könsfördelning: 60/40 mellan män och kvinnor	Uppföljning statistik

	- Utveckla gemensamma mätmetoder för progression	Utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg
	- Pröva mätmetoder på minst 50 % av deltagarna	Utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg
	- Alla insatser ska utformas med horisontella principer i fokus	Kompetenshöjande insatser, lokala projektplaner och kommundialoger
	- Stärkt fysisk och psykisk hälsa hos deltagarna	Lokala projektplaner och kommundialoger
Lokala mål	- Stärkta samverkansstrukturer: samverkan mellan AME, skola, socialtjänst och näringsliv i alla kommuner	Nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, processtöd, lokala projektplaner med uppföljning samt kommundialoger
	- Stärkta förutsättningar för deltagare att återvända till eller påbörja relevant utbildning	Nollpunktsmätning med uppföljning, lokala projektplaner och kommundialoger
	- Genomföra behovsanpassade aktiviteter i linje med regionala mål	Nollpunktsmätning med uppföljning, lokala projektplaner och kommundialoger
	- Synliggöra verksamheternas arbete för kommunala beslutsfattare	Uppföljning i processtöd
	- Alla AME-enheter ska utveckla lokala mål kopplat till tillgänglighet, jämställdhet och ickediskriminering	Kompetenshöjande insatser, lokala projektplaner och kommundialoger

NOLLPUNKTSMÄTNING

Nollpunktsmätningen i SIA-projektet utgjorde en viktig del av utvärderingsarbetet och syftade till att skapa en tydlig bild av deltagarnas upplevelser och behov innan projektets insatser genomfördes. Metoden byggde på en femstegsmodell som följde en cirkulär utvecklingsprocess:

1. **Skattning av utgångsläget** – Genom fokusgruppsintervjuer samlades kvalitativa data in från deltagare i arbetsmarknadsinsatser i fem kommuner i Kalmar län. Syftet var att fånga deras upplevelser av arbetslöshet, insatsernas funktion, förbättringsområden och framtidsvisioner.
2. **Identifiering av riktning och indikatorer** – Utifrån deltagarnas berättelser identifierades behov och utvecklingsområden som verksamheterna kunde arbeta vidare med.
3. **Sammanställning av resultat** – Fokusgruppsledare och observatör analyserade materialet och kategoriserade svaren i teman. Resultatet låg till grund för reflektioner och konkreta medskick till projektet.
4. **Användning i projektets genomförande** – Projektet använde insikterna från nollpunktsmätningen för att utforma och anpassa sina aktiviteter.
5. **Uppföljande mätning** – En avslutande skattning följde upp förändringar och effekter av projektets insatser.

Fokusgruppsintervjuerna genomfördes i sex grupper med totalt cirka 40 deltagare. Grupperna var könsbalanserade och inkluderade även personer med otillräckliga svenskunkaper, där tolk användes. Frågorna i fokusgrupperna utformades i samverkan mellan utvärderare och projektledning och syftade till att skapa en öppen dialog om deltagarnas erfarenheter och förväntningar.

Frågorna i fokusgrupperna berörde deltagarnas upplevelser av att stå utanför arbetsmarknaden, den hjälp de får, hur insatser kan förbättras samt deras visioner om framtiden. Metoden möjliggjorde en djupare förståelse för deltagarnas perspektiv och gav projektet ett värdefullt underlag för att utforma relevanta och träffsäkra insatser.

UPPFÖLJNING AV NOLLPUNKTSMÄTNING

Uppföljning av nollpunktsmätning gjordes via en enkät som skickades ut till de lokala projektledarna. 6 av 12 svarade på enkäten. Syftet var att följa upp hur rapporten om nollpunktsmätningen har påverkat arbetet, samt att belysa utveckling inom de områden som framkom i nollpunktsmätningen; handledning, deltagarengagemang, språkutveckling och samverkan.

UTVECKLING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERTYK

Att utveckla och pröva ett gemensamt verktyg för att mäta deltagares progression var en central del av SIA-projektet. Arbetet var nära kopplat till flera av projektets övergripande mål, särskilt att bättre möta deltagarnas behov på ett mer systematiskt och likvärdigt sätt i hela länet. Genom att införa ett gemensamt progressionsmättningsverktyg skapade projektet bättre förutsättningar för att följa upp och analysera deltagarnas utveckling över tid. Bakgrunden till arbetet fanns redan i projektansökan, där det konstaterades att länet saknade ett gemensamt, likvärdigt och fungerande mätverktyg. Tidigare försök med olika verktyg hade inte fått fäste, bland annat på grund av svårigheter att få deltagare att genomföra skattningar, brist på tid och resurser samt utmaningar med uppföljning. Projektet identifierade därför behovet av att hitta en metod som samtliga kommuner kunde ställa sig bakom.

Arbetsgruppen för utveckling av ett gemensamt progressionsmättningsverktyg inom SIA-projektet bildades efter ett beslut i den strategiska ledningsgruppen i april 2023. Beslutet grundade sig i erfarenheter från ett lärandemöte med det danska forskningscentret Vaeksthuset, där projektet inspirerades av den forskningsbaserade BIP-metoden². Det beslutades att projektet skulle arbeta vidare med denna metod och, genom ett uppdrag till Campus Västervik, ta fram ett anpassat innehåll för ett verktyg som passade Kalmar läns förutsättningar. Campus Västervik fick i uppdrag att leda arbetsgruppen, som bestod av representanter från tre kommuner samt Samordningsförbundet. Gruppens uppgift var att ta fram ett konkret förslag till hur kommunerna i länet kunde arbeta med BIP-metoden, med utgångspunkt i Vaeksthusets forskning och erfarenheter. Det långsiktiga målet var att verktyget inte bara skulle användas för att mäta deltagarnas progression, utan även fungera som ett samtalsstöd och bidra till att utveckla ett gemensamt språk kring insatser och utveckling.

² <https://www.vaeksthuset.dk/projekter/beskaeftigelses-indikator-projektet>

UPPFÖLJNING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG

Utvärderarna bad projektledaren för SIA-projektet att dokumentera processerna för det gemensamma progressionsverktyget under vårterminen 2025, med fokus på implementering i verksamheterna, styrning och stödstrukturer samt uppföljning och mätning. Uppföljningen av progressionsverktyget bygger på den dokumentation som inkommit från projektledaren.

WORKSHOP MED LOKALA PROJEKTLEDARE

I samband med starten av projektet genomfördes en workshop tillsammans med lokala projektledare. Syftet med denna var att projektledarna skulle få lära känna varandra, dela tidigare erfarenheter samt prata om förväntningar inför det kommande gemensamma projektarbetet. Gruppen genomförde olika övningar tillsammans, bland annat ett fokusgruppssamtal som utgick från olika frågeställningar som handlade om förväntningar kring kommande samverkan och gemensamt projektarbete.

UPPFÖLJNING AV LOKALA PROJEKTPLANER

Uppföljningen av de lokala projektplanerna har genomförts under hösten 2025 och bygger på skriftliga rapporter från de deltagande kommunerna, kompletterade med tidigare insamlat material från workshops, dialogmöten och processtöd. Arbetet har haft ett lärandefokus och syftat till att identifiera mönster, variationer och gemensamma utvecklingsområden i kommunernas arbete.

Analysen har genomförts tematiskt, där insatser och strukturer har kategoriserats utifrån återkommande teman såsom samverkan, deltagarinsatser, regional samverkan, horisontella principer, metodimplementering och spridning. Särskild vikt har lagts vid att synliggöra både framgångsfaktorer och utmaningar, samt att lyfta lärdomar som kan ligga till grund för fortsatt utveckling.

Materialet har bearbetats kvalitativt, med fokus på att förstå kommunernas olika förutsättningar och hur projektets gemensamma mål har omsatts i lokal praktik. Uppföljningen har också relaterats till tidigare insatser inom projektet, såsom

nollpunktsmätning, kompetenshöjande aktiviteter och utvecklingen av det gemensamma progressionsverktyget.

Resultatet av uppföljningen presenteras i rapportens resultatdel, där varje tema beskrivs och analyseras i relation till projektets övergripande syfte: att stärka anställningsbarhet och inkludering genom samverkan och individanpassade insatser.

ENKÄT TILL STRATEGISK LEDNINGSGRUPP

Under projektets inledningsfas fick strategisk ledningsgrupp besvara enkätfrågor som handlade om vilken uppfattning man hade av arbetssättet som SIA-projektet skulle använda sig av framåt, synen på den strategiska ledningsgruppens roll och betydelse samt förväntningar kring vad projektet skulle komma att leverera. 7 av 21 svarade på enkäten.

Under våren 2025, som en uppföljning av tidigare enkät, fick strategisk ledningsgrupp svara på frågor om hur deras verksamheter har utvecklats under projekttiden samt hur utvecklingen i arbetet har kommit deltagarna till gagn. 6 av 20 svarade på enkäten.

KOMPETENSHÖJANDE INSATSER

Under SIA-projektets första år genomfördes kompetenshöjande insatser till projektledning, styrgrupp, lokala projektledare och lokala projektledares närmaste arbetsgrupp. Syftet med dessa kompetensutvecklande insatser var att medvetandegöra, hantera och arbeta utifrån principerna om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering samt principerna om tillförlitlighet, ärlighet, respekt och ansvarighet.

Utbildningen bestod av tre olika delar: Del ett och två handlade om att medvetandegöra. Utbildningen fokuserade på de horisontella principerna och normkritiskt förhållningssätt, vad det är och hur en arbetsplats/verksamhet kan arbeta normkritiskt, både mot varandra i personalgruppen och mot verksamhetens målgrupp och externa kontakter. Förhoppningen var att verksamheten efter del ett och två skulle ha fått med sig så pass mycket att de kunde forma och utveckla egna verksamhetsmål. Den tredje delen handlade om strategier och mål framåt.

PROCESSTÖD

Processtödet utformades för att följa och stödja projektets processer över tid, med särskilt fokus på att bidra till samskapande kunskapsutveckling tillsammans med projektledaren och de deltagande kommunerna. Genom kontinuerlig närvaro och dialog skulle processtödet fungera som en vänlig, kritisk, vägledande och nyfiken part i projektets utveckling. Arbetet skedde i nära samklang med projektets genomförandeplan och integrerades i övriga projektrelaterade möten och aktiviteter.

Processtödet pågick från projektets start till våren 2025, i linje med den övergripande tidsplanen. En central del i upplägget var regelbundna avstämningar med projektledaren, som skedde en gång i månaden. Dessa möten utgjorde en plattform för reflektion, analys och gemensam lärandeutveckling, där både framsteg och utmaningar kunde belysas och hanteras i samverkan.

STATISTIKREDOVISNING

Syftet med statistikredovisningen är att ge en transparent och jämförbar bild av projektets genomförande och resultat, samt att identifiera lärdomar för framtida insatser.

Statistikredovisningen har genomförts som en del av utvärderingsuppdraget för att följa upp projektets måluppfyllelse och ge en samlad bild av deltagarflöde och resultat. Under projekttiden har varje kommun löpande registrerat deltagaruppgifter i projektets gemensamma system. Uppgifterna omfattar: antal deltagare per kommun, könsfördelning, avslutsorsak (t.ex. sysselsättning, studier, avbrutet) samt eventuell erhållen kvalifikation.

Vid projektets slut har den slutgiltiga statistiken sammanställts utifrån kommunernas rapporterade data. Materialet har hämtats från projektets Excel-underlag och jämförts med de mål som fastställdes i projektplanen: totalt antal deltagare, antal deltagare per kommun, andel som gått vidare till sysselsättning eller studier samt könsfördelning på totalnivå och per kommun. Resultaten redovisas i tabeller och kompletteras med visualiseringar (diagram) för att tydliggöra variationer mellan kommunerna och projektets måluppfyllelse. Analysen fokuserar på: avvikelser mellan mål och utfall, kommunvisa skillnader i sysselsättningsgrad och variationer i könsfördelning.

BEHOVSINVENTERING

Under våren 2025 genomfördes, som ett tilläggsuppdrag i SIA, en behovsinventering kring framtida arbetsmarknadsinsatser utifrån ett länsövergripande perspektiv, se bilaga 2. Behovsinventeringen tog sin utgångspunkt i de erfarenheter och det arbete som har utförts inom ramen för SIA-projektet. Genomförandet bestod av en workshop med strategisk ledningsgrupp i SIA under två heldagar, där deltagarna tillsammans undersökte och diskuterade utgångsläge, vilka kunskaper och insatser som finns, vad som behöver utvecklas och hur möjliga genomföranden av detta kan utformas framåt. Syftet var att sammanställa framtida behov av arbetsmarknadsinsatser utifrån ett länsövergripande perspektiv, från de erfarenheter och arbete som har utförts inom projektet SIA.

Resultat

Utvärderingens resultat presenteras inledningsvis genom en sammanställande målmatrix, där varje projektmål följs upp och analyseras i ett samlat perspektiv. Därefter följer en redovisning av utfallet av varje enskild utvärderingsaktivitet eller process.

I tabellen nedan visas hur målen för SIA-projektet har följts upp i utvärderingen med hjälp av olika mätmetoder. Tabellen presenterar även utfallet för varje projektmål, det vill säga om målet har uppnåtts.

Nivå	Mål	Mätmetod	Utfall
Övergripande mål	- Stärkta förutsättningar för ökad anställningsbarhet och inkludering i samhället	Nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, kompetenshögjande insatser, processtöd, statistik, lokala projektplaner med uppföljning samt kommundialoger	Målet är uppnått
Regionala mål	- Bibehålla och stärka regionala samverkansstrukturer (gemensam kompetensbas, riktade nätverk)	Processtöd, nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, behovsinventering	Målet är uppnått
	- Ökad grad av självförsörjning: 60 % av deltagarna ska gå till anställning och/eller studier	Uppföljning statistik	Ej uppnått – 37,6 % (totalt 217 deltagare)

	- Jämn könsfördelning: 60/40 mellan män och kvinnor	Uppföljning statistik	Målet är uppnått – 52,5 % kvinnor, 47,3 % män
	- Utveckla gemensamma mätmetoder för progression	Utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg	Målet är uppnått – verktyg implementerat
	- Pröva mätmetoder på minst 50 % av deltagarna	Utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg	Data om antal skattningar saknas
	- Alla insatser ska utformas med horisontella principer i fokus	Kompetenshöjande insatser, lokala projektplaner och kommundialoger	Målet är uppnått – integrerat i insatser och utbildningar
	- Stärkt fysisk och psykisk hälsa hos deltagarna	Lokala projektplaner och kommundialoger	Insatser genomförda, men effektdata saknas
Lokala mål	- Stärkta samverkansstrukturer: samverkan mellan AME, skola, socialtjänst och näringsliv i alla kommuner	Nollpunktsmätning med uppföljning, utveckling och uppföljning av progressionsmättningsverktyg, enkät strategisk ledningsgrupp, processtöd, lokala projektplaner med uppföljning samt kommundialoger	Målet är uppnått – dokumenterat i lokala uppföljningar
	- Stärkta förutsättningar för deltagare att återvända till eller påbörja relevant utbildning	Nollpunktsmätning med uppföljning, lokala projektplaner och kommundialoger	Insatser genomförda, men uppföljning av resultat saknas

- Genomföra behovsanpassade aktiviteter i linje med regionala mål	Nollpunktsmätning med uppföljning, lokala projektplaner och kommundialoger	Målet är uppnått – dokumenterat i lokala uppföljningar
- Synliggöra verksamheternas arbete för kommunala beslutsfattare	Uppföljning i processtöd	Målet är uppnått – genom presentationer och dialoger
- Alla AME-enheter ska utveckla lokala mål kopplat till tillgänglighet, jämställdhet och ickediskriminering	Kompetenshöjande insatser, lokala projektplaner och kommundialoger	Målet är uppnått – mål och aktiviteter dokumenterade

NOLLPUNKTSMÄTNING

Nollpunktsmätningen sammanfattades i en egen rapport som finns att läsa i sin helhet, sebilaga 1. Resultatet visade att arbetslöshet ofta upplevs som förknippat med utanförskap, stigmatisering, psykisk ohälsa och ekonomisk osäkerhet. Samtidigt framkom att arbetsmarknadsinsatser kan ge struktur, gemenskap och stöd, särskilt när handledare är engagerade och har rätt kompetens. Deltagarna efterfrågade enklare system, bättre kommunikation, mer delaktighet och fler sociala mötesplatser. För personer med otillräcklig svenska lyftes behovet av fler sammanhang för språkträning och bättre förståelse för det svenska systemet.

Deltagarnas framtidsvisioner kretsade kring önskan om ett stabilt arbete, trygg ekonomi, god hälsa och möjlighet att vara en förebild för sina barn. Deltagarna i fokusgrupperna uttryckte också en stark uppskattning över att få dela sina erfarenheter och att verkligen bli lyssnade på. Ett tydligt medskick till projektet var att skapa fler möjligheter för samtal med deltagare, både individuellt och i grupp. Dessa samtal skulle syfta till att ge utrymme för deltagarna att själva beskriva sin situation, sina behov och vad de tror skulle kunna förbättra deras väg mot arbete.

Flera deltagare lyfte fram vikten av sociala mötesplatser som en skyddsfaktor mot utanförskap. Möjligheten att träffa andra i liknande situationer minskar känslan av ensamhet och stärker känslan av sammanhang. Projektet uppmanades därför att fortsätta utveckla sådana mötesplatser och, om möjligt, skapa fler tillfällen där deltagare kan vara socialt aktiva och känna sig delaktiga. En annan viktig aspekt som framkom var behovet av att förstå det komplexa system som omger arbetslöshet och arbetsmarknadsinsatser. Deltagarna beskrev hur svårt det kan vara att navigera mellan olika myndigheter och insatser, särskilt när informationen är splittrad och kommunikationen bristfällig. Projektet rekommenderades därför att ta fram tydliga och lättbegripliga beskrivningar av hur processen mot arbete ser ut, så att deltagarna får bättre insyn och kan känna sig mer delaktiga i sin egen utveckling.

Handledarnas roll lyftes fram som avgörande för hur deltagarna upplever kontakten med arbetsmarknadsenheterna. En engagerad och kunnig handledare kunde enligt deltagarna göra stor skillnad. Därför föreslogs att projektet skulle satsa på att ge handledarna den kompetensutveckling och det stöd de behöver för att kunna vara ett verkligt stöd för deltagarna. För deltagare med otillräckliga kunskaper i svenska var språket en nyckel till både arbete och samhällsdeltagande. De uttryckte ett behov av fler sammanhang där de kunde öva svenska i vardagliga situationer, utöver den formella språkundervisningen. Projektet uppmanades därför att undersöka möjligheter att skapa fler sådana språktränande miljöer.

Nollpunktsmätningen visade att arbetslöshet är förknippat med flera negativa aspekter, men att arbetsmarknadsinsatser kan ge betydande stöd. Genom att identifiera deltagarnas behov av enklare system, bättre kommunikation och fler sociala mötesplatser, har projektet fått underlag till att utforma insatser som stärker deltagarnas förutsättningar för anställning och inkludering.

UPPFÖLJNING AV NOLLPUNKTSMÄTNING

Flera projektledare uppger att de har läst rapporten (Bilaga 1, Nollpunktsmätning) och att den har påverkat deras arbete, om än i varierande grad. För vissa har den fungerat som ett medvetandegörande verktyg snarare än något som direkt påverkat det dagliga arbetet. Andra har använt rapporten som grund för konkreta insatser, såsom studiebesök, utveckling av pedagogik för språksvaga och framtagning av material som broschyren *”Träna svenska”*. Rapporten har också bidragit till ökad förståelse för deltagarnas känsla av utanförskap och behov av sociala sammanhang, vilket i sin tur har påverkat samtalsmetodik och fokus på delaktighet.

När det gäller samtal med deltagare framkommer att enskilda samtal är vanligast, men att flera enheter även arbetar med gruppssamtal och fokusgrupper. MI-metoden (Motiverande samtal) används för att stärka deltagarnas egen motivation. Vissa enheter har utvecklat mer inkluderande samtalsformer genom arbetet med progressionsmättningsverktyget, vilket har lett till tydligare planering och ökad delaktighet från deltagarnas sida.

Social inkludering har varit ett prioriterat område under projektet. Många enheter har skapat grupper och aktiviteter där deltagarna får möjlighet att träna på att vara i sociala sammanhang, exempelvis genom praktik, språkcaféer, hälsopromenader och gemensamma evenemang. Trots detta finns det utmaningar i att få deltagarna att delta aktivt, vilket tyder på behov av ytterligare motivationshöjande insatser. Flera nämner att de horisontella principerna har fått större genomslag i arbetssättet tack vare rapportens innehåll.

Vad gäller vägen till sysselsättning är bilden splittrad. Vissa enheter har tydliga processer och visualiseringar som förklarar stegen mot arbete, medan andra betonar att varje deltagare är unik och att det därför inte finns en enhetlig väg. Samverkan med andra aktörer, särskilt Arbetsförmedlingen, lyfts som en utmaning på grund av bristande tillgänglighet och kommunikation. Handledarnas kompetens bedöms generellt som god, med många som deltagit i utbildningar inom MI, 7-tjugo, lösningsfokus och BIP. Dock framkommer att inte alla har formell kompetens, vilket pekar på behovet av fortsatt kompetensutveckling och metodstöd. Flera enheter arbetar aktivt med intern kunskapsdelning och reflektiva forum.

Språkutveckling är ett område där många enheter har gjort insatser. Språkträning sker ofta i praktiska sammanhang, såsom praktik och gruppverksamheter, men även genom särskilda aktiviteter som språkcaféer och samtalsgrupper. Det finns också exempel på samarbete med studieförbund och utveckling av eget material för självstudier. De flesta projektledare uttrycker att deras verksamhet har utvecklats tack vare medverkan i SIA. Det handlar bland annat om ökad struktur, tydligare arbetsmetoder, förbättrad samverkan och ett mer deltagarcentrerat arbetssätt. Implementeringen av BIP-modellen har haft stor betydelse för samtalsstruktur, planering och bemötande. SIA har också möjliggjort kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och test av nya insatser.

Uppföljningen av nollpunktsmätningen visar att rapporten har haft en betydande inverkan på projektledarnas arbete, både som ett medvetandegörande verktyg och som grund för konkreta insatser. Genom att öka medvetenheten om deltagarnas behov och utmaningar har rapporten bidragit till att förbättra deltagarnas

förutsättningar för anställning och inkludering, stärka de regionala och lokala samverkansstrukturerna, och skapa bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant utbildning.

UTVECKLING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG

En viktig del av SIA-projektet har varit att utveckla och implementera ett gemensamt progressionsverktyg för att följa deltagarnas utveckling över tid. Verktöget bygger på den danska BIP-metoden (Beskæftigelses Indikator Projektet) och har anpassats till Kalmar län genom SKAPA-modellen. Syftet har varit att skapa ett strukturerat och likvärdigt arbetssätt som stärker kvaliteten i insatserna och ger ett gemensamt språk i dialogen med deltagarna.

Utvecklingsarbetet inleddes våren 2023 efter en studieresa till Danmark och beslut i Strategisk ledningsgrupp. Campus Västervik har lett processen i nära samverkan med kommunerna och Samordningsförbundet. Arbetsgruppen tog del av material från andra regioner, bland annat Samordningsförbundet i Halland och deras användarmanual SKAPA, som i sin tur bygger på forskning från det danska forskningscentret Vaeksthuset. Utifrån detta material arbetade gruppen fram ett förslag som byggde på fyra centrala delar: spindeldiagram som samtals- och mätverktyg, handläggarens betydelse, gemensam utbildning samt att forma ett gemensamt språk. Anpassningar gjordes för att inkludera exempelvis studievägar och språkliga stöd som bildstöd och emojis, för att öka tillgängligheten. En annan viktig fråga som gruppen hanterade var hur verktyget skulle kunna implementeras i samtliga kommuner, med hänsyn till lokala behov och förutsättningar. Anpassning och förankring i hela länet var avgörande för att skapa långsiktig hållbarhet i arbetet. Frågor om utbildning, handledarstöd och organisatoriska förutsättningar diskuterades också, liksom hur datainsamling och uppföljning kunde ske i enlighet med GDPR.

Bland de viktigaste anpassningarna fanns tillägg av bildstöd och översättningar till vanliga språk, för att öka tillgängligheten för deltagare med begränsade språkkunskaper eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Dessutom justerades vissa formuleringar i frågeformuläret, exempelvis genom att inkludera vägar till studier och att ändra fokus från "att få ett arbete" till "att söka ett arbete", vilket bättre speglar deltagarnas verklighet och progression.

Ett centralt medskick från arbetsgruppen var handläggarens avgörande roll i individens väg mot arbete. Kontinuitet, kompetens och tillgång till reflektion och handledning lyftes fram som avgörande faktorer. Erfarenheter från Vaeksthusets

forskning visade att handläggarens tro på individens möjligheter, kunskap om metoder och kännedom om den lokala arbetsmarknaden har stor betydelse för individens framgång. Därför föreslogs att kommunerna skulle säkerställa organisatoriska förutsättningar för detta, bland annat genom att begränsa antalet handläggaryten och möjliggöra kontinuerlig kompetensutveckling.

Utbildning identifierades som en nyckelfaktor för implementering. Arbetsgruppen föreslog ett utbildningskoncept från Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS), som inkluderar kunskapsdagar, praktiska workshops och förankringsmöten. Syftet var att skapa en gemensam förståelse för metoden och bidra till ett gemensamt språk kring arbetsmarknadsinsatser i länet. Ett gemensamt språk ansågs viktigt inte bara i samtal med deltagare, utan även mellan kollegor, chefer, politiker och andra aktörer. Frågor kring datainsamling och GDPR diskuterades också. Det fanns ett behov av att klargöra hur insamlad data kunde användas gemensamt inom projektet, samtidigt som integritetsskyddet säkerställdes. Samordningsförbundet i Halland hade tagit fram ett uppföljningssystem för SKAPA, men det behövde anpassas till Kalmar läns juridiska och organisatoriska förutsättningar.

Arbetsgruppen presenterade sitt arbete för strategisk ledningsgrupp i september 2023. Förslagen omfattade att SKAPA-metoden skulle användas som modell i Kalmar län, att utbildning skulle genomföras i kommunerna, samt att en långsiktig plan skulle tas fram för fortsatt arbete med metoden även efter projektets slut. Utvecklingen och anpassningen av metoden visar på projektets ansträngningar att skapa ett gemensamt verktyg för att mäta deltagares progression. Genom att inkludera bildstöd, översättningar och organisatoriska insatser har projektet ökat tillgängligheten och relevansen för deltagarna. Detta bidrar till att uppfylla projektets mål om att utveckla gemensamma mätmetoder för progression och att stärka deltagarnas förutsättningar för anställning och studier.

UPPFÖLJNING AV GEMENSAMT PROGRESSIONSVERKTYG

Under projekttiden har cirka 70 handläggare utbildats i BIP/SKAPA, och kompletterande utbildningspass har genomförts för att fördjupa kunskapen. Verktöget har implementerats i samtliga kommuner, med lokala anpassningar som bildstöd, översättningar och rutiner för regelbundna skattningar.

Uppföljningen visar att verktöget används i alla kommuner, men graden av implementering varierar. I flera kommuner har BIP/SKAPA integrerats i ordinarie rutiner, medan andra befinner sig i en uppstartsfas. Verktöget används främst som

samtalsstöd och för att dokumentera progression på individnivå. Flera kommuner har skapat lokala arbetsgrupper för att förankra arbetssättet och ett regionalt nätverk har etablerats för att stödja implementering, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.

En fullständig effektanalys har inte kunnat genomföras eftersom vissa nyckeldata saknas. För att kunna bedöma verktygets långsiktiga hållbarhet och effekt skulle följande uppgifter behövas:

- Antal genomförda skattningar per kommun
- Andel deltagare som har följts upp med minst två skattningar
- Exempel på hur insamlade data har använts för att justera insatser
- Kommunvisa variationer i implementeringsgrad

Dessa uppgifter är avgörande för att kunna analysera verktygets faktiska genomslag och ge rekommendationer för fortsatt utveckling. I nuläget baseras slutsatserna på kvalitativa beskrivningar från kommunerna.

Effekterna som lyfts fram är bland annat ökad struktur i arbetet, ett gemensamt språk och en stärkt handledarroll. Kommuner som Nybro, Hultsfred och Vimmerby beskriver att BIP har förändrat språket och strukturen i samtalen och bidragit till ökad kvalitet i bemötandet. Samtidigt finns utmaningar. Implementeringen har varit ojämn, och flera kommuner efterfrågar fortsatt utbildning och stöd för att skapa rutiner. Ett annat utvecklingsområde är att insamlade data i begränsad utsträckning används för verksamhetsutveckling. Det finns också en risk för fragmentering mellan kommunerna om gemensamma riktlinjer för kvalitetssäkring inte etableras.

Framåt planeras ett fortsatt arbete med progressionsverktyget genom det regionala nätverket, med fokus på kvalitetssäkring, gemensamma rutiner och aktiv användning av progressionsdata. Kompetensutveckling och organisatorisk förankring är avgörande för att verktyget ska bli en naturlig del av ordinarie verksamhet.

WORKSHOP MED LOKALA PROJEKTLEDARE

Deltagarna uttryckte starkt engagemang och ansvar för det kommande projektet och de personer de skulle arbeta med. De betonade vikten av samarbete, att ta tillvara på gemensamma erfarenheter och att våga lämna gamla arbetssätt för att testa nya metoder. Gruppen var lyhörd, fokuserad och ville prioritera för att uppnå bättre resultat. De hoppades att projektet skulle bidra till ökad samverkan, särskilt med arbetsmarknaden, och stärka relationerna med andra aktörer. Det ansågs mycket

viktigt att det förebyggande arbetet och de sociala, svårsmätbara målen skulle förbättras.

Deltagarna önskade påverka och informera politiker om projektets frågor, särskilt kring arbetsmarknad och utanförskap. De ansåg att bredare samhällsförändringar krävdes och föreslog att samla politiker för diskussion och att undersöka alternativa anställningsformer och normer kring arbete. De betonade även vikten av att ta hand om sig själv som yrkesverksam för att undvika utmattning, samt att fortsätta utveckla och värdera rätt aktiviteter för målgruppen och samhället.

När deltagarna diskuterade förväntningar kring sitt gemensamma arbete, betonade de vikten av att kunna dela och diskutera idéer i gruppen. Erfarenhetsutbyte och inspiration ansågs vara mycket värdefullt för att utveckla det egna arbetet och bidra till andras utveckling. Gruppen fungerade som en källa till ny energi, motivation och kompetensutveckling. Varje möte gav nya insikter och gruppens samlade kunskap och erfarenhet var en stor resurs. Att använda varandra som bollplank, peppa varandra och påminna om goda resultat hjälpte till att upprätthålla engagemang och arbetsglädje.

Deltagarna uppskattade möjligheten att ta med sig idéer hem till den egna kommunen och att observera och lära av varandras praktiska arbete. De såg fram emot fortsatt samarbete, att besöka varandra och att ha roligt tillsammans, vilket stärkte både individen och gruppen. Detta gynnade i slutändan målgruppen, vilket kändes meningsfullt och viktigt.

Deltagarna diskuterade också hur gruppen gemensamt skulle möta eventuella hinder under projektiden. De betonade vikten av att noggrant identifiera och analysera problem när något inte fungerade, samt att avgöra om det var något de kunde påverka eller inte. De lyfte fram behovet av att reflektera över vad som gått fel, varför det hände och vem eller vad som var inblandat, för att kunna dra lärdomar av det som inte gick som planerat. Projektet sågs som en plats för att testa nya saker, vilket krävde utrymme för att experimentera och ibland misslyckas. Det var viktigt att diskutera och använda varandras erfarenheter för att jämföra resultat och dra nytta av olika perspektiv i analysen.

Gruppen uppmuntrade till att våga stanna upp, reflektera och bromsa när det behövdes, samt att våga ta upp och adressera problem tidigt. De påminde om att vissa saker inte gick att påverka, och att det ibland var nödvändigt att släppa sådant man inte kunde ändra på – vilket kunde kräva stöd från andra. Slutligen betonades vikten av att skilja mellan projektmål och effektmål, samt att fundera över vad som

egentligen var ett resultat eller ett misslyckande. Vissa långsiktiga effekter skulle inte synas under projekttiden, och det var viktigt att ha detta i åtanke vid utvärdering.

Workshopen med lokala projektledare bidrog till att stärka samverkan och erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer. Genom att dela erfarenheter och förväntningar kunde de lokala projektledarna skapa en gemensam förståelse och samsyn kring projektets mål och arbetssätt. Detta bidrog till att stärka de regionala och lokala samverkansstrukturerna och att skapa bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant sysselsättning.

UPPFÖLJNING AV LOKALA PROJEKTPLANER

Inom ramen för SIA-projektet har varje deltagande kommun utformat och genomfört lokala projektplaner med utgångspunkt i gemensamma mål, men med anpassning till lokala behov och förutsättningar. Denna uppföljning sammanfattar kommunernas arbete tematiskt och lyfter fram mönster, lärdomar och bestående effekter som framkommit i rapporterna från Hultsfred, Högsby, Mönsterås, Oskarshamn, Torsås, Västervik och Vimmerby.

Kommunerna har genomgående arbetat med att stärka samverkan mellan arbetsmarknadsenheter, skola och socialtjänst. Flera har byggt vidare på befintliga strukturer, medan andra har initierat nya samverkansformer. Exempelvis har Vimmerby utvecklat sin grupp för unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) och etablerat en ny styrgrupp med tydligt mandat, medan Torsås samlat ekonomiskt bistånd och Arbetslivscentrum under gemensam ledning. Västervik har testat en ny funktion inom kommunens aktivitetsansvar (KAA) för att stärka övergången mellan grundskola och gymnasiet. Hultsfred och Högsby har initierat konsultationsforum och strukturerade samverkansmöten, och Mönsterås har utvecklat forum för dialog genom puls- och remissmöten samt samverkans-AW. Oskarshamn har etablerat en remissgrupp och stärkt samverkan med SFI och elevhälsan.

Insatserna har varit mångsidiga och ofta kombinerat arbetsmarknadsförberedande aktiviteter med hälsofrämjande och språkutvecklande inslag. Hultsfred, Torsås och Oskarshamn har erbjudit gruppverksamheter som 7Tjugo, Jobbfokus, Diggikurs, praktik och studie- och yrkesvägledning. Vimmerby har genom språkpedagogens arbete erbjudit aktiviteter som yoga, bokcirkel, matlagning, körkortsteori och studiebesök. Västervik har utvecklat insatser som Häng med oss ut i Tjust, nikotinavvänjning, stödgrupper för föräldrar och temadagar på "Torget". Mönsterås har testat flera gruppaktiviteter, men också anpassat insatserna individuellt utifrån

deltagarnas behov. Högsby har arbetat med interkulturell kompetens, digital delaktighet och hälsofrämjande insatser.

Den regionala samverkan har varit en viktig komponent i projektet. Kommunerna lyfter fram möjligheten till gemensamma utbildningar, såsom 7Tjugo, MI, BIP/SKAPA, NPF och ANDTS. Erfarenhetsutbyte och inspiration från andra kommuner har bidragit till ökad kompetens och trygghet i arbetet med målgruppen. Gemensamma aktiviteter som Gränslös lunch, Lingio och Rekryterare för en dag har också nämnts som värdefulla inslag.

Arbetet med tillgänglighet, jämställdhet och icke-diskriminering har integrerats i kommunernas insatser. Tillgängligheten har stärkts genom bildstöd, anpassade kallelser, fysisk miljö och språkligt stöd. Jämställdhet har följts upp genom könsfördelning och insatser som utmanar traditionella könsroller. Icke-diskriminering har främjats genom utbildningar, normkritiska vandringar och inkluderande kommunikation. Flera kommuner har också reflekterat över nollpunktsmätningens resultat och anpassat sitt arbete utifrån deltagarnas upplevelser.

Samtliga kommuner har arbetat med att implementera BIP och SKAPA. Skattningar har genomförts regelbundet, ofta var tredje månad, och handlingsplaner har tagits fram i dialog med deltagarna. Flera kommuner har skapat lokala arbetsgrupper för att utveckla arbetssättet. Verktygen används både som samtalsstöd och för att följa deltagarnas progression. Vimmerby har även påbörjat ett utvecklingsarbete för att följa upp organisationens arbete med hjälp av skattningsverktyg.

Projektet har spridits internt genom informationsmöten, APT, styrgrupper och samverkansforum. Presentationer har hållits för nämnder, kommunledning och politiker. Interna workshops och temadagar har bidragit till att förankra projektets arbetssätt och metoder i ordinarie verksamhet. Flera kommuner har också använt kommunikationskanaler som hemsidor, roll-ups och lokal media för att synliggöra projektet.

Uppföljningen visar att kommunerna har arbetat målmedvetet och kreativt med sina lokala projektplaner. Genom att kombinera individnära insatser med strukturell utveckling har projektet bidragit till att stärka både deltagarnas förutsättningar och kommunernas kapacitet att möta komplexa behov. Det lokala arbetet har lagt en viktig grund för fortsatt utveckling av arbetsmarknadsinsatser, samverkan och inkluderande arbetssätt även efter projektets slut.

ENKÄT TILL STRATEGISK LEDNINGSGRUPP

SIA-projektets arbetssätt uppfattades inledningsvis, av strategisk ledningsgrupp, som både strukturerat och flexibelt men fortfarande under utveckling. Arbetet byggde på forskning och tidigare projekt, vilket gav en stabil grund. Ledorden Samverkan, Inkludering och Anställningsbarhet fungerade som vägledande principer. Det fanns en önskan om att förtydliga och konkretisera arbetssättet ytterligare, särskilt eftersom det varierade mellan kommunerna. Projektstrukturen med en strategisk ledningsgrupp, lokala projektledare och gemensamma mötesforum beskrevs som goda förutsättningar. Samverkan mellan kommunerna och öppenhet i erfarenhetsutbyte stärkte utgångspunkterna för projektets genomförande. En stark drivkraft var att omsätta kunskap i praktisk förändring.

Den strategiska ledningsgruppen såg positivt på arbetssättet och betonade behovet av anpassning till varje kommuns unika förutsättningar. Förväntningarna på SIA-projektet inkluderade konkreta resultat för deltagarna, särskilt att fler individer skulle nå egen försörjning. Det fanns också förhoppningar om fördjupat mellankommunalt samarbete och utveckling av metoder som kunde användas brett. Att mäta deltagarnas progression sågs som viktigt för att visa på effekterna av arbetet. Tidigare projekterfarenheter visade på behovet av arbetsro och långsiktighet. Vid uppföljningen under projektets senare del visade svaren att SIA:s fokus på samverkan, inkludering och anställningsbarhet hade bidragit till flera positiva förändringar. Arbetet blev mer strukturerat, samordnat och anpassat efter individers behov, vilket skapade bättre förutsättningar för deltagarnas utveckling mot egenförsörjning. Samverkan förbättrades både internt och externt, vilket ledde till mer koordinerade insatser kring individen. Verksamheter arbetade mer med ett inkluderande förhållningssätt och BIP-metoden bidrog till tydligare progression för individen.

Projektet bidrog till att deltagarna fick bättre stöd i att närma sig arbetsmarknaden genom strukturerade metoder och ett ökat fokus på målgruppens långsiktiga utveckling. Arbetet kring "Mötesplatser" var ett konkret exempel på hur SIA möjliggjorde mer inkluderande och meningsfulla aktiviteter. Deltagarna uppfattade att SIA medfört en kvalitativ utveckling i arbetssätten, vilket ledde till mer verkningsfulla insatser. Genom ökad samverkan, gemensamma strukturer och ett individcentrerat arbetssätt lade projektet grunden för långsiktigt hållbara lösningar. Flera upplevde att SIA-projektet ledde till utveckling som kom deltagarna till direkt nytta. Många deltagare gjorde framsteg i sina individuella processer, exempelvis när det gällde att närma sig arbetsmarknaden. Progressionsmättningsverktyget bedömdes

ha stor betydelse i det individnära arbetet. Tillgången till dedikerad personal och riktade insatser var avgörande för att stötta personer långt från arbetsmarknaden. Samverkan mellan olika enheter och förvaltningar gynnade deltagarna, förutsatt att syftet var att skapa förbättringar för individen.

KOMPETENSHÖJANDE INSATSER

Utbildningen, horisontella principerna och normkritiskt förhållningssätt, gavs till sju kommuner. Det var den lokala projektledarens ansvar att beställa utbildningsinsatsen.

Kommun	Datum	Antal deltagare
Torsås	28 september 2023	9
Hultsfred	4 oktober 2023	25
Mörbylånga	10 oktober 2023	10
Emmaboda	19 oktober 2023	15
Högsby	8 november 2023	5
Mönsterås	13 februari 2024	7
Västervik	28 maj 2024	10

De kompetenshöjande insatserna har bidragit till att stärka kunskaper och främja dialogen om de horisontella principerna och andra relevanta områden. Genom att öka medvetenheten om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering har projektet kunnat skapa en mer inkluderande och rättvis arbetsmiljö. Detta bidrar till att uppfylla projektets mål om att utforma alla insatser med horisontella principer i fokus och att stärka deltagarnas förutsättningar för anställning och inkludering.

PROCESSTÖD

I SIA-projektet har Campus Västervik haft en aktiv roll i att ge processtöd till projektledaren. Detta stöd har handlat om att följa och förstå projektets olika processer, både på en övergripande nivå och i det dagliga arbetet. Genom att delta i

styrgruppsmöten och möten med den lokala projektgruppen har utvärderarna kunnat lyssna in, observera och skapa sig en helhetsbild av projektets utveckling.

En viktig del av processtödet har varit regelbundna avstämningar med projektledaren, där ett särskilt tillfälle varje månad har avsatts för samtal. Då har projektledaren kunnat lyfta frågor, behov och reflektioner. Coachning från utvärderaren har erbjudits, med syftet att hjälpa projektledaren att behålla fokus på planeringen, identifiera och diskutera processer samt föra framåtsyftande samtal. Exempelvis har genomförandeplanen gått igenom noggrant, och efter styrgruppsmöten har ärenden och frågor följts upp.

Utvärderarna har också fungerat som ett bollplank i sakfrågor, där de bidragit med perspektiv och fungerat som projektets "ögon och öron". Genom sin bakgrund i en forsknings- och utvecklingsmiljö har de haft särskild kompetens inom projekt- och sociala processer, vilket har varit värdefullt för att stödja gruppens utveckling och projektets genomförande. Den ansvarige processledaren har varit en resurs genom sitt reflekterande och stödjande förhållningssätt.

Det är viktigt att betona att processtödet inte har haft en kontrollerande funktion, utan snarare varit ett engagerat och konstruktivt stöd med målet att projektet ska lyckas och nå sina mål. I ett så omfattande projekt som SIA – med många aktörer, insatser och en lång tidsram – har processtödet bidragit till att skapa överblick, struktur och riktning. Det har handlat om att balansera mellan att vara vänlig och kritisk, vägledande och nyfiken – alltid med projektets bästa i fokus.

I relation till projektmålen har processtödet haft en tydlig funktion i att följa upp och analysera projektets utveckling. Genom dialog om nästa steg och löpande uppföljning har det säkerställts att projektet arbetar i linje med både de övergripande målen och de horisontella principerna. Återkoppling har skett regelbundet till både projektledningen och den strategiska ledningsgruppen, bland annat genom presentationer på möten och delrapporter under projektets gång.

Processtödet i projektet har haft flera centrala syften. Det har dels handlat om att ge stöd vid etableringen av projektet, dels om att skapa ett kontinuerligt lärande genom att återföra kunskap till projektorganisationen. En viktig del har också varit att värdera hur väl projektet arbetar mot sina uppsatta mål, samt att sätta in utvärderingsresultaten i ett bredare samhälleligt sammanhang. Genom detta har processtödet bidragit till att säkerställa att projektet inte bara når sina mål, utan också gör det på ett sätt som är relevant och hållbart i ett större perspektiv.

Processtödet har bidragit till att uppfylla projektets mål om att stärka de regionala och lokala samverkansstrukturerna och att skapa bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant utbildning.

STATISTIKREDOVISNING

Här redovisas uppföljning av måluppfyllelse för antal deltagare, antal deltagare som gått till sysselsättning och studier samt könsfördelning bland deltagare. Redovisningen görs både utifrån projektet som helhet samt per kommun.

Antal deltagare

Projektets mål var att nå 584 deltagare under projektiden. Det faktiska utfallet blev 577 deltagare, vilket motsvarar 98,8 % av målet. På totalnivå är avvikelsen marginell, men variationer finns mellan kommunerna. Hultsfred, Torsås och Mönsterås har överträffat sina mål, vilket kan kopplas till stark lokal samverkan och välfungerande rutiner för remittering. Emmaboda och Mörbylånga ligger långt under målet, vilket indikerar behov av fortsatt utveckling av lokala strukturer.

Tabell 1. Antal deltagare per kommun jämfört med mål

Kommun	Mål antal	Faktiskt antal	Deltagarandel (%)
Västervik	124	120	96,8 %
Vimmerby	60	51	85,0 %
Hultsfred	60	75	125,0 %
Högsby	40	44	110,0 %
Oskarshamn	50	51	102,0 %
Mönsterås	50	59	118,0 %
Mörbylånga	60	41	68,3 %

Nybro	50	57	114,0 %
Torsås	40	50	125,0 %
Emmaboda	50	29	58,0 %

Självförsörjning – Sysselsättning och studier

Målet var att 60 % av deltagarna skulle gå vidare till anställning eller studier. Det faktiska utfallet blev 217 deltagare, vilket motsvarar 37,6 % av samtliga deltagare. Ingen kommun når upp till 60 %, men Emmaboda (58,6 %) Nybro (57,9 %) och Hultsfred (52,0 %) ligger nära, vilket kan bero på riktade insatser och starkt individstöd. Västervik har lägst andel (15,0 %), vilket kräver analys av hinder och utvecklingsbehov.

Målet om självförsörjning har inte uppnåtts på totalnivå. Resultaten visar att vägen till arbete eller studier är komplex och kräver långsiktiga insatser, särskilt för målgruppen med sammansatta behov.

Tabell 2. Antal som gått till sysselsättning/studier per kommun
(avslutskoder 2, 3, 4, 5 och 6)

Kommun	Till sysselsättning/studier	Sysselsättningsandel (% av faktiska deltagare)
Västervik	18	15,0 %
Vimmerby	18	35,3 %
Hultsfred	39	52,0 %
Högsby	15	34,1 %
Oskarshamn	21	41,2 %
Mönsterås	21	35,6 %
Mörbylånga	15	36,6 %
Nybro	33	57,9 %
Torsås	20	40,0 %
Emmaboda	17	58,6 %

Avslutningskoderna 2, 3, 4, 5 och 6 omfattar deltagare som har fullföljt projektet i studier (skolprojekt), gått vidare till anställning (anställd eller egenföretagare),

påbörjat reguljära studier eller fått lärlings-/praktikplats, vilket sammantaget indikerar en övergång mot sysselsättning eller utbildning.

Könsfördelning

Projektet har uppnått målet om jämn könsfördelning (60/40) på totalnivå:

- Kvinnor: 301 (52,2 %)
- Män: 276 (47,8 %)

På totalnivå är målet uppnått, men variationer finns mellan kommunerna. Nybro och Oskarshamn har en hög andel kvinnor, medan Torsås och Högsby har fler män.

Orsaken till detta kan vara beroende av behoven i respektive kommun, då utfallet på totalen är inom måluppfyllelse.

Tabell 3. Könsfördelning per kommun

Kommun	Kvinnor (%)	Män (%)
Västervik	54,2 %	45,8 %
Vimmerby	60,8 %	39,2 %
Hultsfred	44,0 %	56,0 %
Högsby	40,9 %	59,1 %
Oskarshamn	68,6 %	31,4 %
Mönsterås	40,7 %	59,3 %
Mörbylånga	46,3 %	53,7 %
Nybro	75,4 %	24,6 %
Torsås	38,0 %	62,0 %
Emmaboda	48,3 %	51,7 %

BEHOVSINVENTERING

Behovsinventeringen presenterades i en egen rapport, se bilaga 2. Den första delen av rapporten handlar om vilka teoretiska perspektiv och metodval som legat till grund för behovsinventeringens upplägg. Sedan följer en beskrivning av genomförandet av behovsinventeringen, steg för steg, under de båda workshopdagar som genomfördes tillsammans med SIA:s strategiska ledningsgrupp. Därefter följer

en resultatdel med avsnitt kopplade till de olika moment som genomfördes inom ramen för behovsinventeringen. I rapportens avslutande del finns ett avsnitt innehållande analys av resultaten samt medskick till verksamheterna inför framtida arbete och planering av eventuella kommande projekt.

I resultat- och analysavsnitten presenteras innehåll och slutsatser från behovsinventeringen och deltagargruppens gemensamma arbete. Gruppen betonar vikten av tidig samverkan med näringslivet i nya projekt för att skapa verkliga jobbmöjligheter. För att nå resultat krävs att arbetsgivare involveras från början, och att insatser formas utifrån deras behov. Den alltmer komplexa målgruppen kräver bredare samverkan mellan exempelvis socialtjänst, vård och psykiatri. Det behövs också kompetensutveckling för personalen, särskilt inom områden som missbruk och psykisk ohälsa. Gruppen pekar även på behovet av att förbereda sig för ett eventuellt aktivitetskrav, med gemensam strategi och tydlig ansvarsfördelning.

Det föreslås en fortsatt regional samordning där även civilsamhället och näringslivet inkluderas. Ett regionalt koncept för kontakt med företag och bättre matchning mot arbetsmarknaden efterfrågas – med fokus på geografiska och branschspecifika förutsättningar. För att uppnå långsiktig effekt krävs gemensamt ansvar, konkreta mål och praktiskt samarbete. Politiskt stöd är viktigt, liksom att öka förståelsen för arbetsmarknadsinsatser hos beslutsfattare. På metodnivå efterlyses en gemensam struktur och ramverk för arbetssätt, med lokal förankring och tydlig definiering av exempelvis handledning. Det finns behov av kulturförändring i organisationerna för att förena socialt stöd med arbetsmarknadsfokus. Slutligen diskuteras juridiska hinder som sekretess och GDPR, där ett gemensamt och digitalt samtyckesverktyg föreslås.

Behovsinventeringen har identifierat viktiga områden för framtida arbetsmarknadsinsatser, inklusive tidig samverkan med näringslivet, bredare samverkan mellan olika aktörer och kompetensutveckling för personalen. Genom att ta hänsyn till dessa behov kan projektet skapa mer effektiva och hållbara insatser som stärker deltagarnas förutsättningar för anställning och inkludering. Detta bidrar till att uppfylla projektets mål om att stärka de regionala och lokala samverkansstrukturerna och att skapa bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant utbildning.

Diskussion

SIA-projektet visar att arbetet med personer långt från arbetsmarknaden är komplext och kräver samordnade insatser. Utvärderingen visar att många deltagare upplever arbetslöshet som förknippat med psykisk ohälsa, ekonomisk utsatthet, utanförskap och en känsla av att inte höra till. Samtidigt framkom att insatser som erbjuder struktur, social samvaro och en lyhörd handledarroll kan bidra till att skapa mening, framtidstro och steg mot ökad självständighet.

En reflektion från utvärderingen är att deltagarnas röster har haft stor betydelse för projektets riktning och genomförande. Fokusgrupperna med projektdeltagarna visar att möjligheten att bli lyssnad på – och att bidra med sina egna erfarenheter – stärker både individens självbild och projektets legitimitet. Detta understryker vikten av att fortsätta skapa utrymme för deltagardrivna samtal, där individens behov och perspektiv får forma vägen framåt.

Handledarens roll har varit avgörande. Engagerade, kunniga och lyhörda handledare har enligt både deltagare och lokala projektledare varit en nyckel till ökat förtroende, motivation och delaktighet. Det finns därför starka skäl att säkerställa kontinuerlig kompetensutveckling för handledare. Särskilt angeläget är också behovet av handledarstöd och reflekterande forum, för främja god arbetsmiljö och stärka den professionella rollen.

Projektet har också tydligt visat att sociala mötesplatser och språktränande miljöer är viktiga för att motverka isolering och främja inkludering. Språkcaféer, gruppaktiviteter och hälsofrämjande insatser har skapat ökad delaktighet och stärkt känslan av sammanhang, för projektets deltagare. Samtidigt pekar vissa enheter på svårigheter att engagera deltagare i dessa aktiviteter, vilket tyder på att mer långsiktigt motivationsarbete och deltagarinflytande i utformningen av aktiviteter är nödvändigt.

En återkommande utmaning har varit deltagarnas upplevelse av att ”bollas mellan system”, särskilt i kontakt med olika myndigheter. Bristande samordning, otydlig ansvarsfördelning och svårbegriplig information kan skapa frustration och passivitet. Därför föreslås att projektets erfarenheter används för att fortsatt utveckla lättillgänglig och sammanhängande information om vägen mot arbete – både för deltagare och personal. Ett fortsatt fokus på att förtydliga och förenkla den myndighetsgemensamma kommunikationen är betydelsefull.

En annan viktig lärdom är att projektets struktur – med strategisk ledningsgrupp, lokala projektledare och gemensamma forum – har bidragit till förutsättningar för lärande och anpassning. Det upplevs att arbetet blivit mer strukturerat, koordinerat och individcentrerat. Projektet bör därför ses som en modell för hur samverkan, inkludering och anställningsbarhet kan operationaliseras i praktiken. Det finns skäl att bygga vidare på denna struktur även efter projekttidens slut, där reflektion, utveckling och långsiktig hållbarhet ges utrymme.

En återkommande synpunkt i flera delar av projektet är vikten av politisk förankring och långsiktighet. Projekt som SIA riskerar annars att tappa kraft vid övergångar till nya faser eller i samband med politiska skiften. För att förverkliga lärdomarna från projektet rekommenderas att kommuner och samordningsförbund fortsätter sitt gemensamma arbete kring hållbara arbetsmarknadsinsatser, där civilsamhället och näringslivet också inkluderas.

Slutligen visar både behovsinventering och fokusgrupper med lokala projektledare att det finns ett starkt engagemang för utveckling. Det handlar om att våga ifrågasätta invanda arbetssätt, att pröva nytt och att använda misslyckanden som lärdom. För att detta engagemang ska leda till varaktiga resultat krävs strukturer för kunskapsdelning, gemensamma utbildningsinsatser och forum för reflektion och idéutbyte. Den kraft som uppstått genom samarbetet mellan kommunerna är en viktig resurs som bör tas tillvara även framöver.

Slutsatser

Utvärderingen av SIA-projektet visar att projektet har uppnått flera av sina centrala mål och bidragit till positiva förändringar för både deltagare och samverkande aktörer. Projektet har stärkt förutsättningarna för ökad anställningsbarhet och inkludering i samhället. Genom strukturerade och individanpassade insatser har deltagarna fått bättre stöd i att närma sig arbetsmarknaden. SIA-projektet har också bidragit till att skapa mer inkluderande och meningsfulla aktiviteter, vilket har ökat deltagarnas delaktighet och känsla av sammanhang.

Projektet har framgångsrikt bibehållit och stärkt de regionala samverkansstrukturerna. Genom bland annat utveckling av gemensamma metoder och kompetenshöjande insatser har projektet byggt en ömsesidig kompetensbas och upprättat strukturer för riktade nätverk. Detta har lett till mer koordinerade insatser och förbättrad samverkan mellan olika aktörer. Projektet har inte nått målet om 60 % självförsörjning bland deltagarna, men har bidragit till ökad självförsörjning jämfört med utgångsläget. Genom att fokusera på deltagarnas långsiktiga utveckling och använda strukturerade metoder har fler deltagare gått vidare till anställning eller studier. Jämställdhetsmålet har också beaktats, med en könsfördelning inom det uppsatta spannet.

På lokal nivå har projektet stärkt samverkansstrukturerna mellan arbetsmarknadsenheter, skola, socialtjänst och näringsliv. Detta har skapat bättre förutsättningar för deltagarna att återvända till eller påbörja relevant sysselsättning. Genom behovsanpassade aktiviteter och synliggörande av verksamheternas arbete, för kommunala beslutsfattare, har projektet bidragit till att öka medvetenheten och engagemanget kring målgruppens behov.

Projektet har genomgående arbetat utifrån de horisontella principerna om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Genom kompetenshöjande insatser och ett inkluderande förhållningssätt har projektet skapat ett mer rättvist och inkluderande arbetssätt. Detta har bidragit till att stärka deltagarnas förutsättningar för anställning och inkludering.

SIA-projektet har i hög grad uppnått sina övergripande och regionala mål. Trots att målet om 60 % övergång till sysselsättning eller studier inte nåddes (utfall 37,6 %) visar utvärderingen att projektet haft en betydande positiv inverkan på deltagarnas anställningsbarhet, självbild och inkludering. Det gemensamma progressionsverktyget har implementerats i samtliga kommuner, vilket skapat en grund för fortsatt systematisk uppföljning. Samverkansstrukturer har stärkts både lokalt och

regionalt, och projektet har bidragit till ökad medvetenhet om horisontella principer. Sammantaget har SIA lagt en stabil grund för fortsatt utveckling av arbetsmarknadsinsatser i Kalmar län.

Bilagor

- Bilaga 1 **Nollpunktmätning SIA.** Deltagare i arbetsmarknadsinsatser
beskrivningar av nutid och önskad framtid. Klara Björkum och Elinor
Nilsson
- Bilaga 2 **Framtida behov av arbetsmarknadsinsatser utifrån ett
länsövergripande perspektiv.** En behovsinventering inom ramen för
projektet SIA (Samverkan, Inkludering och Anställningsbarhet i Kalmar
län). Klara Björkum och Elinor Nilsson